

Interjú egykori neves könyvtárosokkal

JÓNÁS Károly

A Könyvtári Figyelőnek mindig fontos törekvése volt, hogy megőrkítse a közelebbi és a távolabbi múlt jelentős könyvtáros személyiségeinek tevékenységét. Ezúttal először egy korábbi pályázat kapcsán készült összeállítást közlünk, melyben Jónás Károly öt könyvtárossal (Balázs Sándorral, Györe Pállal, Lakatos Évával, Lukács Gyulával és Tombor Tiborral) készített interjút, és az interjúsorozatot az kapcsolja össze, hogy a megszólalók valamennyien dolgoztak az Országgyűlési Könyvtárban (is). Az egyéni interjúkat az összeállító úgy helyezi intézménytörténeti összefüggésbe, hogy megidézi az intézménynek a szakmában ma már kevésbé ismert, akkori vezetőit is.

Jónás Károly könyvtártörténeti kutatásainak köszönhetően közlünk továbbá egy megemlékezést Száva-Kováts Endrének, az Országgyűlési Könyvtár 2017-ben elhunyt főigazgatójának szakmai pályafutásáról és élettörténetéről is.

Régi könyvtártörténeti írásaim rendezgetése során derült ki, hogy az 1990-es évek közepén a *Sallai István Társaság* pályázatára – a pályázatát irányító *Gerő Gyula* javaslata alapján – interjúkat készítettem öt olyan személlyel, akik a könyvtárosi és tudományos pályán jelentős érdemeket szereztek. Annak ellenére, hogy hosszabb-rövidebb ideje valamennyien meg-

haltak, a nevekre és könyvtári tevékenységükre ma is sokan emlékezhetünk. Az alábbiakban betűrend szerint ismertetem e jeles könyvtári szakemberek fontosabb adatait:

Balázs Sándor (Budapest, 1923. április 25. – Budapest, 2012. november 20.)

Jogi végzettséget szerzett, 1946-ban doktorált, az ötvenes években az ELTE angol szakán is diplomázott. Pályája kezdetén három évig az Országgyűlési Könyvtárban, majd a Technológiai Könyvtárban és utódainál, az Országos Műszaki Könyvtárban (OMK), az OMKDK-ban, az OMIKK-ban dolgozott. Hosszú ideig igazgatóhelyettes, illetve fősztályvezető-helyettes volt. 1985. augusztus 17-én Szabó Ervin-emlékéremmel tüntették ki.

Györe Pál (Isaszeg, 1919. november 5. – Budapest, 1999. november 2.)

Magyar–angol szakon végzett a Pázmány Péter Tudományegyetemen, 1942-ben. Két év múlva itt szerzett irodalmi doktorátust. Az 1940-es években a Képviselőházi Könyvtár, illetve a Nemzetgyűlési Könyvtár munkatársa, majd az Optikai Kutató Laboratórium könyvtárosa, később a Kohó- és Gépipari Minisztérium dokumentációs részlegében dolgozott és az

ebből létrejött KGM Műszaki Tudományos Intézet információs főosztály vezetője 1980-as nyugdíjba vonulásáig. 1976. aug. 17-én megkapta a Szabó Ervin-emlékérmet, 1995. január 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje kitüntetését.

Lakatos Éva (Bócsa, 1931. december 17. – Budapest, 2014. november 1.).

Elvégezte a Pedagógiai Főiskola könyvtár szakát, majd az egyetem kiegészítő könyvtár szakát. Három évig az Országgyű-

lési Könyvtárban, utána az OSZK-ban, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, majd ismét az OSZK-ban dolgozott középvezetői beosztásokban. Kiemelkedő sajtóbibliográfusként nagy eredményeket ért el: *Magyar irodalmi folyóiratok bibliográfiája* 15 kötetben (1972–2000), *A magyar színházi folyóiratok bibliográfiája 1778–1949* (2011-ben), *A magyar sajtótörténet bibliográfiája 1704–1944* (2010–2014). Repertóriumokat is állított össze. 1999. augusztus 20-án Szinyei József-díjjal tüntették ki.

Lukács Gyula (Szeged, 1916. május 15. – Budapest, 2003. december 6.)

Matematika-fizika szakot végzett és államtudományi doktorátust szerzett 1942-ben. 1939-től tíz évig a Képviselőházi Könyvtár és a Nemzetgyűlési Könyvtár könyvtárnoka,

1950 után fizikusként dolgozott, pályája utolsó két évtizedében a Magyar Optikai Művekben. 1984-től a műszaki tudomány kandidátusa. Több szakkönyv szerzője, kutatásait szakfolyóiratokban publikálta. 2002-ben Gábor Dénes Kutatói Díjban részesült.

Tombor Tibor (Fiume, 1909. január 14. – Budapest, 2000. május 10.)

Jogot, bölcsészeti tanulmányokat és sajtó főiskolát végzett. 1927-től a Külügyminisztérium, 1939-től

a *Pesti Hírlap* munkatársa. A háború után 6 évig a Nemzetgyűlési, illetve az Országgyűlési Könyvtár, majd az Országos Műszaki Könyvtár dolgozója, később az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője és 1967-ig az Országos Könyvtári Dokumentációs Tanács könyvtár-építési szakbizottságának elnöke. 1981. május 20-án

az Olasz Köztársasági Érdemrend Lovagja kitüntetését kapta az olasz elnöktől a magyar–olasz kulturális kapcsolatok eredményes ápolásáért, 1994. augusztus 18-án pedig a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt életmű kitüntetését adományozta számára a magyar köztársasági elnök.

Az interjúalanyokat, akik sikeres és hosszú életpályát jártak be, egy fontos tényező kötötte össze: valamennyien – hozzám hasonlóan (J. K.) – az Országgyűlési Könyvtár, illetve jogelődje munkatársai voltak. Időbeli sorrendben: dr. Lukács Gyula 1939-től 1949-ig, dr. Györe Pál 1943-tól 1949-ig, dr. Tombor Tibor 1946-tól 1952-ig, dr. Balázs Sándor 1949-től 1952-ig, Lakatos Éva 1949-től 1952-ig. Velük elbeszélgetve gyűjtöttem csokorba azonos kérdésre adott – főként stilsztikai okokból, az ismétlések lehetőség szerinti elkerülése és a szükségszerű tömörítés érdekében – nem mindig szó szerinti válaszaikat, amelyek a valósághoz hűen tükrözik az interjúalanyok mondandóját, emlékezéseit. Ezekből szemléletesen rajzolódik ki könyvtárosi pályafutásuk egy-egy szakasza, az Országgyűlési Könyvtár életének több fontos mozzanata, a régi korból származó, de ma is mindannyiunk számára hasznosnak ígérkező tanulság- és tapasztalatanyag.

A díjazott pályamű rövidített és szerkesztett változatát – Gerő Gyula hozzájárulásával – az alábbiakban közöljük.

Előzetesen röviden bemutatom a volt Képviselőházi Könyvtár, majd Nemzetgyűlési, illetve Országgyűlési Könyvtár – öt egykori könyvtárosának otthléte alatti – vezetőit ezzel is segítve a könyvtárosi interjúkhoz a könnyebb megértést és eligazodást.

Az Országgyűlési Könyvtár vezetői

Az 1920-as és 1930-as években a könyvtárat *Nagy Miklós* történész, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja igazgatta, sokat téve azért, hogy a Magyar Országgyűlés kulturális-információs intézménye magas színvonalon, gazdag társadalomtudományi (kiemelten jogi, politikai, történelmi, publicisztikai, közgazdasági, de ezek mellett igen jelentős szociológiai, filozófiai, statisztikai, irodalomtörténeti-szép-irodalmi, művészeti, vallás- és egyháztudományi, pedagógiai stb.) állománnyal álljon a sokrétű politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális törvényhozói tevékenységet folytató képviselők, valamint a magyar állam és közigazgatás, illetve az oktatás és a tudományos élet gyakorlóinak szolgálatába.

1940–1941-ben, rövid egy éven át Nagy Miklós kortársa, aki évtizedeken át munkatársa is volt, *Panka Károly* állt az intézmény élén. Ez alatt az idő alatt ő már nem végezhetett számottevő és jelentősebb tevékenységet. Miután Lukács Gyula könyvtári pályájának kezdete csak érinti e két igazgató működését, róluk többet nem szükséges megjegyeznünk.

Trócsányi György (Sárospatak, 1896. március 29. – Budapest, 1973. július 5.), miután két évtizeden át (1921 decemberében segédkönyvtárnokként került a könyvtárba) végigjárta a különböző munkaköröket és a ranglétrát, a könyvtárvezetői posztot 1941 és 1945 között, mint igazgató, majd főigazgatóként 1945-től 1949-ig töltötte be, és vezette szakszerűen az intézményt. Életében a legnagyobb szerepet a könyvtárosi hivatásnak szentelte, de emellett sokrétű szociológiai, politikaelméleti és szerkesztői munkásságot is folytatott.

A Képviselőházi (Nemzetgyűlési) Könyvtárban közel három évtizedet dolgozott. Kiemelkedő nyelvtudását (német, francia, orosz, angol) főként a gyarapítási tevékenységben és a könyvek osztályozásában hasznosította: hosszú időn át az ő feladata volt a külföldi jogi, politikai, történelmi, közgazdasági, statisztikai, szociológiai stb. művek beszerzésének intézése, majd irányítása és felügyelete, amelyet a törvényhozási munka maximális támogatására törekedve, ám a mindig kevés költségvetési keret figyelembe vételével kellett szakszerűen, a képviselői igények kielégítésére koncentrálni végeznie.

1949 fagyossá vált politikai légkörében, amikor a régi rendszer maradványainak teljes politikai megsemmisítése, valamint a Rajk-per és a hasonló koncepciók eljárások előkészítése volt napirenden, a kiemelkedő szakembert, a nagy tudású könyvtárvezetőt még fi-

atalon, 53 éves korában, érdemtelenül nyugdíjazták. Ekkor egy-két kivételtől eltekintve a régebbi munkatársakat, köztük Lukács Gyulát és Györe Pált is elküldték, az 1869-től 1950-ig tevékenykedő Könyvtári bizottságot pedig szinte észrevétlenül és dicstelenül elsüllyesztették. Az alapvető ok, ahogy a könyvtár 1951-es részleges nyilvánossá válásakor kiadott könyvtári útmutató is tartalmazza, mert a „*dolgozó népet elnyomó uralkodó osztály*” régi képviselőinek „*munkahelyeit a dolgozó nép fiai foglalták el*”.

Ezt követően a vezetői széket *Beöthy Ottó* (Budapest, 1904. május 22. – Budapest, 1985. március 1.) foglalta el, aki könyvtárigazgatóként 1945-től 1949-ig, mint Trócsányi főigazgató helyettese dolgozott. A háború után ő is részt vállalt a könyvtár talpra állításában. Kiváló nyelvtudását (németül anyanyelvi szinten beszélt, perfekt volt az angol és a görög nyelvben, jól értett és fordított franciául, az oroszul is elboldogult) a könyvtári munkában (szerzeményezés és szakozás) jól hasznosíthatta. 1948-ban több mint két hónapra Oxfordba utazott a II. világháború alatt be nem érkező, nyugati országokból származó dokumentumok hiánypótlása érdekében. 1947. május 23-ától az Országos Könyvtári Központ elnöki funkcióját is betöltötte, majd Trócsányi György főigazgató eltávolítása után 1949 márciusától igazgatóként körülbelül egy évig állt az intézmény élén. Az ő idejében kezdődött meg – a Trócsányi által sürgetett helybővítések helyett – a könyvtárhoz tartozó különböző területek (a képviselői és a nyilvános olvasótermeket, a munkahelyi irodákat – egy korabeli munkatárs visszaemlékezése szerint – a könyvtárnak ki kellett ürítenie) elvétele. Ekkor az Országház Kossuth tér felőli részén elhelyezett olvasótermek, könyvraktárak és a munkahelyi irodák (180 fokos fordulattal) a Duna felőli oldalra költöztek át. Nehéz időszak volt, újabb és újabb megpróbáltatásokkal.

Beöthy Ottó egy éves vezetői tevékenységének végén hirtelen távozott a könyvtárból: 1950-ben, a nyár folyamán az ÁVH letartóztatta, és a nagy szociáldemokrata koncepciók perben őt is elítélték. Évekig Recsken raboskodott, majd rehabilitálását követően – miután első számú vezetőként nem sikerült az Országgyűlési Könyvtárba visszatérnie – rövid könyvtárvezetési feladat (1956–1957-ben a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen a könyvtár igazgatója volt) után, 1958-tól nyugdíjba vonulásáig a Magyarok Világszövetségének főtítkára volt.

Beöthy Ottót *Daka Sándor* (Bácstopolya, 1905. március 17. – Budapest, 1965. január 4.) követte, aki főigazgatóként 1950 júniusától 1951. május 1-ig

töltötte be ezt a funkciót. Előtte hosszabb ideig nyomdásztként dolgozott. Végzettség nélkül, szerény képességekkel – volt munkatársai emlékezete szerint a pártközpont révén – került Beóthy letartóztatása után a képességeit meghaladó pozícióba, az ország egyik legjelentősebb közgyűjteményének, az Országgyűlési Könyvtárnak a vezetői székébe. Odahelyezése előtt szünt meg hivatalosan is a Könyvtári bizottság 1950 májusában. A nyilvánossá válás előkészítésének lázas munkájában – amelyet még Beóthy igazgatói működésének időszakában kezdtek el – a hozzáértés hiánya miatt, érdemben nem vett részt, így a sokrétű szakmai és szervezési feladatokat a könyvtár megújított szakgárdája (élükön az öt éve a könyvtárban dolgozó és veteránnak számító Tombor Tiborral) és könyvraktárosai végezték – komoly áldozatvállalással. A könyvtárnak (nyilvános használat esetén) külön bejárat biztosítása és az Országgyűlés többi részétől történő elválaszthatósága érdekében a költözés a XXV. kapuhoz közel eső területeket részesítette előnyben. Az első (korlátozott) nyilvánossá válás bevezetése 1950. szeptember 1-jén Daka idejében történt. Erről az 1950. augusztus 28-án a különböző intézményeknek megküldött tájékoztatóban így írt: „... az Országgyűlési Könyvtárban a múlt év november óta tartó átalakítási, költözködési és rendezési munkák lényegileg befejeződtek és a könyvtár folyó évi szeptember hó 1-én korlátolt nyilvánossággal megnyílik”. A „korlátolt” nyilvánosság azt jelentette, hogy „a könyvtár gazdag jogi, hazai és külföldi parlamenti, politikai, gazdasági, történelmi, politikai publicisztikai és évkönyvanyaga, valamint széleskörű hazai és külföldi hírlaptára naponként 10 órától 20 óráig” csak az intézmények „írásbéli felhatalmazott” megbízottjainak állt rendelkezésére.

Miután Daka Sándor főigazgató az addig jelentős nívón működő kulturális intézmény irányításához és a különböző könyvtári tevékenységek megszervezéséhez, illetve ellenőrzéséhez teljesen laikus volt, 1951 májusában – a szaporodó hiányosságok miatt – betegségét ürügyként felhasználva hirtelen felmentették, szabadságáról már vissza sem tért. Egy évig sem volt egészen – a zürzavaros időszakát élő – könyvtár vezetője.

Ugyancsak rövid ideig volt az intézmény első számú vezetői funkciójában *Tordai György* (Gyöngyös, 1920. május 26. – Budapest, 1964. szeptember 1.). Egyetemi hallgatóként 1949 végén került az Országgyűlési Könyvtárba (korábban rendőrkapitányként Egerben dolgozott). Alig másfél év múlva (ekkor negyedéves volt az egyetemen) már igazgató lett, de

mindössze 3/4 évig volt a könyvtár vezetője, 1951. május 1-jétől megbízottként, 1951. július 1-jétől mint kinevezett könyvtárvezető. Ebben az időben még az Országgyűlés, 1950-től gyakorlatilag azonban az Elnöki Tanács Titkárságának felügyelete alatt folyt a korlátozott nyilvánossággal működő intézmény teljes körű nyilvánossá tételének előkészítése az Elnöki Tanács hivatalvezetője, *Benk Vilmos* és az Elnöki Tanács titkára, *Szabó Pirooska* irányításával a Népművelési Minisztérium bevonásával. Tordai az új rendszer híveként vett részt az előkészítő munkálatokban. Feszített munka után 1951. (szeptember 1-je helyett) november 8-án nyílt meg az Országgyűlési Könyvtár, amely tudományos közkönyvtárként, az ország központi jogi és politikai könyvtáraként volt hivatva működni – változatlanul az Országgyűlés–Elnöki Tanács égisze alatt

- az államigazgatás központi és helyi szerveinek dolgozói,
- párt- és társadalmi szervezetek munkatársai,
- egyetemek, iskolák tanárai, tudományos intézetek tagjai, dolgozói,
- írók, hírlapírók,
- szakdolgozatot, tudományos munkát készítő egyetemi hallgatók, tehát a szélesebb körű nyilvánosság számára.

1952 februárjában (Tordai egykori munkatársának visszaemlékezése szerint) egyik hozzátartozója büncselekménye miatt leváltották a vezetői tisztségről. Nem sokkal később a frissen megalakult TIT könyvtárának igazgatója lett, majd filozófiát és marxizmust oktató különböző felsőoktatási intézményekben és szakirodalmi munkásságot folytatott.

Rövid szünet után *Vértes György* (Budapest, 1902. december 21. – Budapest, 1976. február 9.) lett az igazgató, aki 1952 májusától 1971. december 31-ig, csaknem húsz éven át vezette az intézményt. Miután a meginterjúvolt öt parlamenti könyvtáros közül ketőnek még 1949 végén kellett távoznia, hármat pedig 1952 végén küldtek el, ezért Vértes tevékenységét is elsősorban erre az időre nézve ismertetjük.

Vértes György főként kommunista múltja (aktív szerepvállalás az 1919-es tanácsköztársaság idején, az MKP folyóiratának, a *Gondolatnak* a szerkesztése a 30-as évek második felében, börtönbüntetése, amelyet a szegedi Csillagban Rákosi Mátyással együtt töltött le) vált ismertté a II. világháború utáni koalíciós időkben, és kapott különböző vezető funkciókat. 1945 és 1950 között a *Fórum* című folyóiratot szerkesztette. 1949-től 1952-ig az Országos Könyvhivatal elnökeként tevékenykedett, és rövid ideig

az Athenaeum kiadóvállalat vezérigazgatója is volt. Mindkét funkciójából 1952 tavaszán – régi munkatársak emlékei szerint: Rákosival való ellentétei miatt – felmentették. Korábbi kapcsolatai révén Szabó Piroska, az Elnöki Tanács titkára támogatásával lett a néhány hónapja igazgató nélkül működő Országgyűlési Könyvtár vezetője. 1952 májusában nevezték ki, a 2042/1952. számú minisztertanácsi határozat megjelenése után. Az Elnöki Tanács irányítása alatt álló Országgyűléstől elszakadó félben lévő, majd 1953-ban ténylegesen is elválasztott könyvtárt (két évtizedre) az ő irányítására bízták.

1952 májusától az elégtelen személyi és tárgyi feltételek miatt mégsem egészen nyilvános könyvtár vezetői székében a teljes nyilvánossá válás minisztertanácsi határozatának végrehajtásának mindennapi feladatait végezte. Az igazgató korabeli feljegyzése szerint a „*politikai alapkönyvtár; teljes nyilvánosságú tudományos közkönyvtár [...] feladata, hogy a gyűjtőkörébe eső anyagot beszerezze, feldolgozza és a legfelsőbb államvezetés, valamint a ... tudományos kutatás számára, továbbá a dolgozó nép politikai műveltségének elmélyítésére, szakmai tudásának növelésére feltárja, és olvasóhelyiségeiben rendelkezésre bocsássa*”.

A fenti vezetők tevékenységének időszakában működő Képviselőházi Könyvtár, Nemzetgyűlési Könyvtár, majd Országgyűlési Könyvtár 1953-ig tartó másfél évtizedes történetének az interjúk háttéranyagaként szolgáló rövid bemutatása után következnek a könyvtár egykori munkatársaival folytatott beszélgetés, amelyek az előzetesen megrajzolt képet részletezik, módosítják, vagy éppen pontosítják, megvilágítják, finomítják.

Interjúk

Az egyéni beszélgetések során feltett kérdésekre – a könyvtárba belépésük időbeli sorrendjében – a régi kollégák, vagyis Lukács Gyula (L. Gy.), Györe Pál (Gy. P.), Tombor Tibor (T. T.), Balázs Sándor (B. S.) és Lakatos Éva (L. É.) az alábbiak szerint válaszoltak:

Hogyan került a törvényhozás szakkönyvtárába?

L. Gy.: Édesapám elnöki osztályfőnökként dolgozott a Képviselőház Elnöki Hivatalának élén, és a Parlament épületében laktunk. Mielőtt munkába álltam, már egyetemistaként is gyakran megfordultam a könyvtárban, és sokat olvastam ott. Amikor a Pázmány Péter Tudományegyetemen az abszolutóriumot megszereztem, jelentkeztem könyvtári munkára.

Nem apám közbenjárására, hanem Trócsányi György (akiről ekkor már tudni lehetett, hogy nemsokára ő lesz az igazgató) javaslatára Tasnády Nagy András, a képviselőház elnöke vett fel egy évi próbaidővel, gyakornokként, 1939. június 1-jén.

Gy. P.: 1943 januárjában kerültem az intézményhez. Megtudtam, hogy gyakornokot keresnek, s ismerős révén, aki melleleg országgyűlési képviselő volt, vett fel Trócsányi, a könyvtár vezetője.

T. T.: 1945 végén keresett meg Trócsányi főigazgató, az ő hívására jöttem, aki újságírói praxisomat (dolgoztam a *Pesti Hírlapnak*, két hónapig parlamenti tudósító is voltam) a *Politikai Szemle* című tervezett periodikus kiadványhoz akarta hasznosítani, de könyvtárosként nemzetközi jogászra és történészre is szüksége volt. Felvételemről a Nemzetgyűlés Gazdasági bizottsága határozattal döntött, és Nagy Ferenc házelnök – akivel korábban a Parasztszövetségben együtt dolgoztam – 1946. február 1-jétől tudományos könyvtárnokká nevezett ki.

B. S.: Édesapám altiszt volt a Parlamentben, s ott laktunk az épület egyik szolgálati lakásában. Az ő közbenjárására, a jogi egyetem elvégzése után helyezkedtem el a Nemzetgyűlés egyik hivatalánál. Mint segédtitkár különböző számadások, nyilvántartások készítésével foglalkoztam. Másra akkor még nem volt lehetőségem. Apám révén viszont az egyes hivatalokba már munkába állásom előtt is szabad bejárásom volt, ennek során a Parlamentben működő könyvtár iránt, amelynek magas színvonalú szellemi tevékenysége szimpatikus lett számomra, komoly vonzódás alakult ki bennem. Az 1949-es nagymértékű elbocsátásokkal egy időben nyílt lehetőség arra, hogy mint segédkönyvtárnok 1949. december 1-jétől az Országgyűlési Könyvtárban dolgozhassam.

L. É.: Drahos Lajos, az Országgyűlés elnöke a Csepel Művekbe látogatott, és – nyilván a régi dolgozók lecserélését végrehajtó koncepció új szellemében – a munkások közül országházi portásnak, kézbesítőnek stb. való munkaerőket kezdett válogatni. Engem is Drahos választott ki, és így kerültem 1949. november 2-ától a Háznapyi Hivatalba, telefonközpontusként. Még a 18. évemet sem töltöttem be. Telefonkezelő nem sokáig voltam. Körülbelül 3 hónap múlva jöttem értem, hogy gépiróra van szükség. Így 1950 tavaszától a könyvtárban alkalmaztak: a címléírásokat kellett stencilre gépelnem.

Milyen képzettséget szerzett?

L. Gy.: Matematika-fizika szakot végeztem, de mivel a társadalomtudományi szakkönyvtári tevékenység folytatásához ez nem felelt meg, belépésem után azonnal beiratkoztam a jogra. A négy éves tanulmányokat három év alatt sikerült befejezmem, az államtudományi doktorátust tehát 1942-ben szereztem meg. Német és francia nyelvtudásomnak is nagy hasznát vettem. Később, 1984-ben lettem a műszaki tudomány kandidátusa.

Gy. P.: A gimnáziumi érettségi után a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészkarán 1942-ben fejeztem be tanulmányaimat magyar–angol szakon. 1944 elején szereztem doktorátust magyar irodalomból. 3 félévet a könyvtár gyűjtőköri profilja miatt a jogból is elvégeztem, de Trócsányi György igazgató mentesített a további tanulmányoktól. Az angol mellett kisebb mértékű nyelvtudást szereztem németből, franciából, kicsit olaszból is.

T. T.: 1927-ben fejeztem be a magyar gimnáziumot és az olasz líceumot. Utána jogra jártam, és bölcsészeti tanulmányokat is végeztem. Dolgoztam a Külügyminisztériumban, 1933-tól egy ideig ugyanott a könyvtár kezelésével foglalkoztam. 1938-tól újságíró lettem a *Pesti Hírlapnál*, s 1941-re elvégeztem a MUOSZ sajtófőiskoláját is. A háború alatt 1944-ig a lap haditudósítója voltam. 1945-ben a Légrády nyomda szerkesztője lettem. A jogi doktorátust 1946 októberében szereztem meg. 1947-től nemzetközi jogot tanítottam az Egri Jogakadémián, 1949-ig. Nyelvtudásom: olasz, német, latin, francia, román. Sőt az angolból is szereztem némi jártasságot.

B. S.: 1941-ben érettségiztem, a jogi doktorátust pedig 1946-ban szereztem meg, s ez a könyvtár jogi főgyűjtőköréhez egyértelműen kapcsolódott. Ezt követően elvégeztem a Magyar Külügyi Intézet két éves külpolitikai tanfolyamát. Németből, illetve olaszból volt ekkor nyelvtudásom, amelyet gimnáziumi tanulmányaim során sajátítottam el. 1952-től 1956-ig esti tagozaton az egyetem angol szakára jártam, és felsőfokú képesítést értem el.

L. É.: Csak négy polgárit végeztem, és önszorgalomból a gépírást elsajátítottam. 1951-ben hívatott Szabó Piroska, az Elnöki Tanács titkára, hogy iratkozzam be a Pedagógiai Főiskola 3 éves könyvtárszakára, esti tagozaton. Ezt akkor el is kezdtem, de amikor

befejeztem, már nem az Országgyűlési Könyvtárban dolgoztam. Később, OSZK-s koromban, elvégeztem a könyvtári kiegészítő szakot az egyetemen.

Mely munkakörökben foglalkoztatták a könyvtárban?

L. Gy.: A gyakornoki idő letöltése után, 1940-től a gyarapodási napló vezetése volt a fő feladatomban, de ezzel párhuzamosan, majd egyre növekvő mértékben alszakozási feladatokat láttam el (a külföldi könyvek főszakozása az igazgató, Trócsányi György tevékenységi körébe tartozott). Mint alszakozó a katalóguscédulák rám eső részét le is raktam a szakkatalógus különböző fiókjaiba. Bizonyos gyakorlat megszerzése után rendszeresen beosztottak a referenzszolgálatba, a képviselői olvasóterembe. E feladatokon kívül a könyvkötészeti előkészítések és átvételek ellenőrzését is elláttam, valamint a raktári rendet folyamatosan ellenőriztem.

Gy. P.: Az első évben könyvtári adminisztrációs munkákat végeztem. Ezt követően, 1945-től három főszak szakozását (elsősorban az A3-as irodalomét) bízták rám, majd humán területek alszakozását is. Közben a képviselői olvasóteremben referenzszolgálatot is teljesítettem.

T. T.: Végül is az említett *Politikai Szemlének* a kiadására nem került sor. Alszakozóként elsősorban jogi és külföldi művek osztályozásával foglalkoztam. Gyarapító könyvtárosként hosszú éveken át tevékenykedtem. 1949-ig a gyarapítás véleményezésében öten vettünk részt: Trócsányi főigazgató, Beöthy Ottó, Lukács Gyula, Györe Pál és én. Ha mindenki egyetértett, megrendeltük a könyvet. 1949-ig részt vettem az Országgyűlési Könyvtár évkönyvének összeállításában is (ennek kiadását 1946. december 18-án határozta el a Nemzetgyűlés Könyvtári bizottsága, JK.), ami 1947-től rengeteg munkával járt. Az 1948-ban elfogadott könyvtári ügyrendnek az első fogalmazványát is én készítettem. Mindezek mellett a képviselői olvasóteremben, mint referenzes, később mozgó referensként is dolgoztam. (Ezt a formát a 30-as évek végén vezette be a könyvtár.) A tudományos dolgozók közül egy részt vett az országgyűlés plenáris ülésein, és figyelte a vitát. Ha valamilyen korábbi törvény, vagy egyéb jelentős téma szóba került, a referens azonnal jelezte a könyvtárban dolgozó kollégáknak, akik késedelem nélkül előkeresték a szóban forgó törvényt, annak országgyűlési vitáit és különböző

irományait, mert várható volt, hogy valamelyik képviselő hamarosan keresni fogja ezeket a dokumentumokat. Trócsányi, Lukács és Györe, valamint a többi gyakorlott munkaerő 1949-ben történt távozása után tapasztalt és hozzáértő szakkönyvtárosként én lettem a fő gyarapító és szakozó egyaránt. És innen kezdve szinte minden munkát nekem kellett megtanítanom és ellenőriznem, hiszen sok újoncnak semmi könyvtári ismerete, képzettsége és gyakorlata nem volt. 1950-ben Balázs Sándorral körülbelül kétvagonnyi állományba nem vett anyagot néztünk át. Kiválóगतuk az értékesebb, korábban kötelempéldányban és egyéb módon beérkezett dokumentumokat, ezeket állományba vettük, a többit átadtuk más intézményeknek, illetve kisélejteztük. Óriási munkát kellett fektetnem a nyilvánossá válás előkészítése során az olvasói katalógus felállításába is.

B. S.: Munkaköröm: először referenszessként dolgoztam, a képviselők érdeklődésére sokszor nehéz kérdéseknek kellett utána nézni. Ez a nyomozó-kutató munka mindig szellemi izgalmat, élményt jelentett számomra. 1951-ben a jogi, politikai és történelmi művek osztályozásában, alszakozásában vettem részt, majd 1952-ben, a különböző külföldi folyóiratok és egyéb források alapján a beszerzési, gyarapítási javaslatok összeállításával bíztak meg (közben a későbbi ELTE négy éves esti tagozatán az angol nyelv tanulását is intenzíven megkezdtem). Sok munkát végeztünk Tombor Tiborral az évtizedek alatt felgyülemelő, állományba nem vett különböző dokumentumok (kötelempéldányok, apró nyomtatványok, duplumok, nem gyűjtőkori anyagok, vékony broszúrák) – ezek jelentős része a létszámhiányos és háborús idők el nem végzett munkái, különböző elmaradásai miatt halmozódtak fel, és egy óriási termet töltöttek meg – átválogatásában, amelyek között számos, a könyvtár állományába kerülő értékes művet is találtunk.

L. É.: Dolgoztam címléíróként, majd a folyóiratok kardexelőjeként, később olvasótermi felügyelőként is.

Milyenek voltak a működés körülményei (a felügyelet ellátása, az intézmény önállósága, a dolgozók munkaideje stb.)?

L. Gy.: A munkaidő általában 9-től 14 óráig tartott. Kétszer egy héten háromtól ötig, vagy négytől hatig is dolgoznunk kellett, ezért viszont külön pénzt kap-

tunk. A felügyeletet gyakorló Könyvtári bizottság tevékenységére részletesen nem emlékszem.

Gy. P.: A könyvtár eléggé önállóan tevékenykedett. A Képviselőház (később Nemzetgyűlés, illetve Országgyűlés) Könyvtári bizottsága, mint felügyeleti szerv feltűnően nem szólt bele a könyvtár ügyeibe. Vagy a mi szintünkön ezt nem vettük észre, vagy nem emlékszem konkrétan ilyesmire. Délutáni műszak nem volt, a munkaidő 9-től 14-ig és időnként 16-tól 18 óráig tartott.

T. T.: 1949-ig a Könyvtári bizottság és a házelnök közvetlen irányítása alatt álltunk, utána jött az Elnöki Tanács fennhatósága, ez addig (1952 végéig) tartott, amíg a könyvtár dolgozója voltam. A nyilvánossá váláskor, 1950 és 1951 folyamán nőtt meg a nyitva tartás és ezzel együtt a szolgálati idő. Sor került a két műszak bevezetésére is, mert fél 9-től este 9-ig voltunk nyitva.

B. S.: A könyvtár felügyelete elhelyezkedésemkor éppen megváltozott, hiszen a Könyvtári bizottság irányító szerepe már megszűnt, az Országgyűlés fő funkcióit és hivatalait is az Elnöki Tanács vette át. Bár erről a részről, főnökeink (Szabó Piroska, az Elnök Tanács titkára, illetve Benk Vilmos elnöki hivatalvezető) nyilván mindent figyelemmel kísérték, úgy érzem, nem nagyon törődtek velünk. Így intézményünk viszonylagos önállóságot élvezhetett, de ezt a könyvtár akkori vezetői biztosan jobban érzékelték (megjegyzés: az interjúk készítésekor már egyikük sem élt. JK.). Általában délelőtti műszakban dolgoztam, tájékoztatóként néha estig ügyeletben kellett lennem.

L. É.: A Könyvtári bizottság akkor már nem működött, az Elnöki Tanács Titkárságához tartoztunk, és mintha a könyvtár viszonylag önálló lett volna. A munkaidő 8-tól 16–17 óráig tartott, de az esti tagozatos oktatás miatt többen már 4-re iskolába mentünk.

Jellemezze a korabeli jövedelmeket!

L. Gy.: Már elfelejtettem, hogyan alakult az évek folyamán.

Gy. P.: 1944-től 1947-ig voltam segédkönyvtárnok, könyvtárnoki kinevezésem után 1700.- Ft. lett a fizetésem. A Ház többi hivatalához képest kissé el

voltunk maradva, más könyvtárakhoz viszonyítva: nem.

T. T.: A fizetésekre nem emlékszem, pedig valahol még megvannak a papírjaim.

B. S.: Mintha 750.- Ft. lett volna a fizetésem, hogy ez jobb vagy rosszabb volt, mint más könyvtárban, erről akkoriban nem informálódtam. Azt nem éreztük, hogy a szakma nem kapott olyan megbecsülést, mint mások a Parlamentben vagy egyéb munkahelyeken.

L. É.: Telefonkezelőként, mint irodai segédtsízt, 600.- Ft-ot kaptam. Gépíróként a fizetésem a könyvtárban 550.- Ft lett, de 50.- Ft kiegészítést kaptam személyi bérként, hogy ne legyen a korábbinál kisebb a bérem. Ezekről a papírjaim is megvannak, a későbbiekre nem emlékszem.

Vissza tud-e emlékezni a korabeli szervezeti tagolódásra és a létszámra?

L. Gy.: Csoportok, osztályok nem léteztek, a létszám az 1940-es évek végén kb. húsz lehetett.

Gy. P.: A 40-es évek második felében megközelítőleg húsz fő a könyvtár létszáma, a szervezeti tagolódás akkor még nem volt jellemző.

T. T.: Nem volt tagolódás, a tudományos tisztviselők végezték a legfontosabb érdemi munkákat (gyarapítás, szakozás, tájékoztatás), és ellenőrizték az egyéb tevékenységeket (kölcsonzés, raktári tevékenység, kötészet, folyóiratok nyilvántartása, címleírás stb.), mindannyian többféleképpen foglalkoztunk.

B. S.: Szervezeti tagolódás nem volt, a létszámra nem emlékszem.

L. É.: Szervezeti felosztás még 1952-ben sem volt, körülbelül húsz személy nevét tudom felidézni.

Kik voltak a könyvtár olvasói és mit olvastak?

L. Gy.: A képviselői olvasókkal foglalkoztunk, a nyilvános olvasóba jövőkkel nem. Nem sok képviselő járt a könyvtárba, de időnként nehéz volt kéréseiket teljesíteni. Az ülésekre is készültek, és olykor egyéni érdeklődési körüket próbálták a könyvtárban kielégíteni. Sokszor láttam a könyvtárban pl. Bibó Istvánt. Ha egy képviselő nem látogatta a könyvtárt, az nem

feltétlenül jelent érdektelenséget a tudományok vagy a könyvek, az olvasás iránt. Kornis Gyula talán soha nem jött olvasni a könyvtárba, de hatalmas, kétszintes és rendkívül gazdag magánkönyvtárában biztos, hogy csaknem mindent megtalált, amire szüksége volt.

Gy. P.: A könyvtár elsősorban a képviselőket szolgálta, de a forgalom – lehet, hogy ebben a háború alatti és utáni viszonyok is szerepet játszottak – nem volt nagy, a Képviselői olvasóterem zsúfoltságáról nem beszélhetünk. A fordulat évétől Andics Erzsébet képviselő sokszor járt a könyvtárban. A nyilvános olvasóterem forgalmára nem emlékszem.

T. T.: Rendszeresen jártak a könyvtárba különböző akadémikusok, egyetemi tanárok, képviselők, miniszterek is (pl. Ries István). 1952-ben egyre több egyetemi hallgató iratkozott be.

B. S.: Az olvasók elsősorban a képviselők közül kerültek ki, de egy nyilvános olvasóterem is működött, nem nagy forgalommal, amit nyilván az a körülmény is erősen befolyásolt, hogy 1950 és 1952 között, a nyilvános funkció kiterjesztésének előkészületei, az átalakítások és a belső költözési munkálatok miatt többször és huzamosabb ideig is zárva tartottunk. Arra viszont jól emlékszem, hogy a nem jelentős számú képviselői látogatások is igen sok munkát, a bonyolult kérdések megválaszolásához időigényes utánajárást jelentettek számunkra.

L. É.: Kevés olvasóra, inkább képviselőkre emlékszem, bár az is igaz, hogy 1950 és 1952 között – a költözések, illetve átalakítások miatt – a körülmények nem igazán voltak alkalmasak a könyvtárlátogatásra.

Értékelné a korabeli vezetőket?

L. Gy.: Elhelyezkedésemkor még rövid ideig Nagy Miklós vezette az Országgyűlési Könyvtárt. Az Akadémia levelező tagjaként igen művelt volt, és elismert történészi tevékenységet folytatott. A könyvtár fejlődését szívügyének tekintette. Ezt követően Panka Károly – nyugdíjba vonulása előtt – nagyon rövid ideig töltötte be az igazgatói széket, ezért vezetői tevékenységét nehéz megítélni. Nagy Miklósnál jóval szerényebb képességű volt, látszott rajta, hogy szolgálati idejének végén már nem akar semmi komoly tevékenységgel foglalkozni.

L. Gy.: Trócsányi György kiemelkedő szaktudású, nagyműveltségű, kiváló ítélőképességű, felkészült vezető volt, rendkívüli olvasottság és tájékozottság jellemezte. Liberális gondolkodású, baloldali beállítottságú egyén, aki a Galilei körnek a tagja volt. 1941-től igazgatója, 1945-től főigazgatója a könyvtárnak. Hogy miért kellett ennek a nagyszerű szakembernek idő előtt távoznia, nem lehetett tudni.

Gy. P.: Trócsányi Györgyöt rendkívül jó vezetőnek tartottam, nagyfokú intelligenciája, műveltsége miatt az Országgyűlés információs intézményében tényleges és egyértelmű vezető szerepet játszott. Tudása és személyisége miatt nagyon tiszteltem és szerettem, igen sokat tanultam a kiváló szakembertől, aki állandóan képezte magát. Kitűnő beszélgető partner volt, igazi „homo legens”, az olvasó ember legjobb értelemben vett típusa, rengeteg neves ember járt hozzá. Kiemelkedő nyelvtudás (angol, francia, német, orosz) jellemezte. Én nagyon sokat köszönhetek neki. 1949-ben nemcsak a vezetői funkcióból mozdították el, de el is bocsátották, pedig németellenes, baloldali érzelmű ember volt, amit Galilei kör tagja is bizonyít. Nem tudom, miért küldték el, talán nem tartották megbízhatónak az új rendszer szempontjából. Semmi konkrétumra nem emlékszem. Halálakor, 1973-ban, kötelességemnek éreztem, hogy nekrológot írjak róla. Ezt beküldtem, a *Könyvtári Figyelőnek*, de nem is válaszoltak, a megemlékezés nem jelent meg.

T. T.: Trócsányi elismert szaktekintély, hihetetlenül nagy eszű ember volt, kiváló képességekkel, kissé rossz modorral. Baloldalinak ismertük, a *Huszadik Század* Jászi Oszkár vezette radikális szárnyához tartozott, jelentős baloldali személyiségekkel tartott kapcsolatot a 40-es években is. 1946-ban belépett az MKP-ba. Mi többiek nagyrészt SZDP-tagok lettünk, mert amikor Kéthly Anna volt a háznagy, ezt érezte szinte mindenki (a dolgozók 90%-a) elvárásnak, s így ebbe a pártba léptünk be. Tudomásom szerint 1949-ben azért kellett a főigazgatónak távoznia, mert Tasnády Nagy András (akit a Népbíróság nyilas politikusként és háborús bűnösneként elítélt) házelnöksége (1939–1945) idején, ő egyben a Magyar–Német Társaságnak elnöke is volt, Trócsányi az elnök kívánságára elvállalta a társaság ügyvezető titkári funkcióját (Tasnády ugyanis a Ház hivatalnoki-tisztviselői karából válogatta ki a német nyelvtudású alkalmazottakat a társaság ügyviteli feladatainak intézésére). Ezt felhasználták ürügyként arra, hogy Trócsányi György főigazgatót 53 éves korában nyugdíjba küldjék.

Utána, nem sokkal később, 1949. december 1-jétől a könyvtár szinte egész személyzetét (20 főből 17-et, J. K.) – ez volt a régi gárda „osztályharcos letarolása” – lecserélték.

B. S.: A könyvtár akkori vezetőit részben azért, mert azóta nagyon hosszú idő telt el, és nehéz visszaemlékezni rájuk, részben mert az egyes igazgatók rövid ideig tevékenykedtek (ottlétem három éve alatt négyen váltották egymást), nem könnyű jellemezni, munkájukat értékelni. A politikai légkör romlása, az ezzel együtt járó információcsökkenés, a pártok felszámolása, a koncepciós perek terjedése is érezte negatív hatását. Ezek miatt az emberek nem is nagyon mertek – különösen a vezetők iránt – érdeklődni.

L. Gy.: A 30-as években sokáig Spóner Ferenc, aki majd Trócsányi helyetteseként is tevékenykedett, vezette a gyarapítási naplót, rendkívül precízen. Tudása, hozzáállása példamutatónak nevezhető.

GY. P.: Spóner (később: Máriássy) Ferenc a halála előtti években (1947) az igazgató helyettese, 1945-től Trócsányi György főigazgatónak volt az egyik helyettese. Szelíd, jólelkű, mélyen vallásos emberként élt közöttünk, kitűnően tudott franciául és németül, angolul is elég jól. A legtöbbet az alszakozásban tette a könyvtárért, ez volt a fő tevékenysége. Műveltsége lebilincsel, nagyon szerettem őt is.

L. Gy.: Beőthy nem nagyon értett a könyvtárhoz, jó nyelvtudása volt, de inkább politizált, és kevésbé vett részt a könyvtár szakmai tevékenységében (könyvbeszerzés, szakozás). 1949 közepén már tudta (ő mondta el bizalmasan), hogy a könyvtárnak a régi termeit ki kell ürítenie, és az Országházon belül máshová kell költöznie.

Gy. P.: Salgó (1946–1947-től névváltoztatás miatt: Beőthy) Ottó Trócsányi főigazgató másik helyetteseként dolgozott. Elég művelt volt, de Trócsányi Györgyöt meg sem közelítette. Jó nyelvtudása révén elsősorban a külföldi könyvek beszerzésével foglalkozott, többször külföldre utazott vásárolni (pl. Angliába is). Aktív SZDP-tagként sokat politizált.

B. S.: Az említett kevés tapasztalatom alapján a következőkre emlékszem: Beőthy értelmes, jó nyelvtudású, elég nagyvonalú vezető volt, aki valahogy nem vett részt eléggé a dolgokban, mintha kívülálló lett volna. Tombor Tibor, aki hosszabb időt töltött az

Országgyűlési Könyvtárban, nyilván sokkal többet tud erről mondani.

T. T.: Beöthy Ottó szociáldemokrataként Ries István igazságügy-miniszter barátja volt, aki csaknem naponta jött hozzá a könyvtárba. Ebben az időben a politizáláson kívül már szinte semmit nem csinált (korábban rész vett a gyarapításban és a szakozásban is: ő volt kint Oxfordban két hónapig, hogy a Ház által rendelkezésre bocsátott 80 000 font sterlingből a háborús hiányokat megszerezzük). Trócsányi Györggyel a kapcsolatát negatívnak éreztem. A munkatársakkal sokat kellemetlenkedett, nehéz természetűnek tartottuk. Ries letartóztatása után hamarosan (1950 júniusában) Beöthy Ottót is elvitték a szociáldemokrata vonal felszámolása kapcsán. Reeskre került, majd szabadulása után, 1953-ban megkeresett. Azt mesélte, hogy rehabilitálják, visszamegy az Országgyűlési Könyvtárba főigazgatónak, s engem akar helyettesnek. Úgy tudom, magasabb helyen neki ígérték az igazgatóhelyettesi funkciót Vértes György oldalán, de Beöthy ezt nem fogadta el, Vértes pedig azt nem, hogy helyettesként visszaveszi a volt igazgatót, mert akkor inkább ő megy el. Vértes volt az erősebb, Beöthy soha nem került vissza a Parlamenti Könyvtárba.

L. É.: Beöthy Ottó volt egy rövid ideig a vezető. Sokat pipázott, rendkívül precíz, szigorú, fölényes és kötekedő volt. Provokálta a munkatársakat, hogy mit nem tudnak, ezt örömmel igyekezett az orruk alá dörgölni, úgy tűnt számomra, hogy szereti zavarba hozni az embereket. Engem több alkalommal nyúzott a Dewey-féle osztályozási rendszer tanulmányozásával. Volt sok ismerete, jó nyelvtudása. Aztán 1950 nyarán (emlékszem igen meleg volt, és ő egy ideje – ez feltűnt nekünk – jégeralsóban járt, nyilván számított arra, hogy az ÁVH hirtelen el fogja vinni őt) egyik napról a másikra eltűnt. Akkor azt hallottam, felszólították, hogy szakítsa meg kapcsolatait a szociáldemokrata vezetővel, Ries István igazságügy-miniszterrel, akinek Beöthy jó barátja volt, de ezt a tanácsot ő nem fogadta meg.

T. T.: Daka Sándor nyomdászként jött vezetőnek, régi munkásmozgalmi érdemekkel. Beteg, csendes ember volt, a faszobronkon kívül semmihez nem értett, bár némi irodalmi érdeklődést is tanúsított. Többnyire csak bólogatott és hümmögött, ritkán mondott nemet. Már az ő idejében is inkább Tordai György vezetett, Daka nem sok vizet zavart. Hamarosan, még 1951-ben távozott.

B. S.: Daka csendes, szerény, de jóindulatú ember lévén – korábban, úgy rémlik nyomdász volt – általában nem szólt bele semmibe, nem is igen értett hozzá.

L. É.: Daka Sándor, úgy rémlik, Beöthy után jött a könyvtárba. Korábban szociáldemokrata nyomdász volt, publikált a *Tipográfia* című folyóiratban. Agglegényként mindenek feletti hobbijáról, a faszobrászatról beszélt mindenkinek. Egyébként csendes, szolid, beteges, áldott jóember volt, a könyvtárhoz természetesen nem értett, nem is szólt bele semmibe, mindent aláírt szó nélkül. Elküldésére a betegségét használták ki, egy évig sem volt igazgató.

T. T.: Tordai György a nagy váltással érkezett 1949. december 1-jén. Szabó Piroska, az Elnöki Tanács titkára nagyon kedvelte őt. Sokkal dinamikusabb volt, mint Daka, és fokozatosan magához ragadta a kezdeményezést.

B. S.: Tordai már elődje rövid vezetési időszakában egyre inkább előtérbe nyomult. Úgy tűnt számomra, hogy az új rend feltétlen híve és kiszolgálója volt. A hirtelen távozásával, illetve ezzel összefüggésben a feleségével kapcsolatos pletykákra már nem tudok visszaemlékezni. Azt sem tudom, hogy Tordai György hová került, mi lett a sorsa.

L. É.: Daka után Tordai György a vezető (1951 májusától, J. K.), aki már elődje betegeskedése idején egyre inkább az igazgató szerepét játszotta. Ő sem volt igazi szakember, eléggé nyersen és erőszakosan viselkedett. Mint korábbi rendőrkapitány gyakran mesélt rendőr sztorikat. Távozására a felesége körüli visszaélések miatt került sor. Hogy ebből mennyi volt igaz és mennyi nem, mi nem tudhattuk. Emlékszem, a parlamenti MDP-szervezet éjfélig tartó gyűlésén tárgyalta az ügyet, Tordai önkritikát gyakorolt, később el is vált a feleségétől. A könyvtárból is mennie kellett (az 1952-es évből alig telt el 2–3 hónap). Utána, úgy tudom, Gödöllőre ment tanítani.

T. T.: Tordai időszakában jött a könyvtárba Podonyi András, aki Drahos országgyűlési elnök embere volt, korábban az NPP tagja, és hamarosan Tordai helyettese lett. Érdeme, hogy a nyilvánosság válás kialakítása idején – a Házal való jó kapcsolatai révén – bútorokat, szőnyeget és mindenféle fontos eszközöket szerzett a könyvtár számára.

L. É.: Némi (pár hónapos) szünet után Vértes György jött igazgatónak. Sokat beszélt politikai múltjáról, a *Gondolat* című folyóirat szerkesztéséről, és különösen arról, hogy Rákosival együtt ült a szegedi Csillag börtönben. Hónapokig az volt a téma (Vértes erről írt akkoriban), hogy József Attila kommunista volt-e vagy sem. Írását kiadta a dolgozóknak tanulmányozni, és ha valaki bármilyen szempontból vitatni merte, piros lett, ordított és nagy erővel bevágta az ajtót. Szakmailag akkor még nem mutatott fel semmit, én csak félvévet töltöttem a vezetése alatt a könyvtárban. Kibírhatatlan, szangvinikus természet volt, gyakran tajtékzott a dühtől. Engem különösen utált, nem tudom, miért.

B. S.: Vértes György akkori megítélése szintén nehéz számomra, hiszen mindössze fél évig dolgoztam az irányítása alatt. Az angol nyelvszakra történő beiskolázásomat felkarolta és támogatta, de ez kevés ahhoz, hogy különösebb véleményre mondassak róla.

T. T.: Vértes György 1952 közepe táján jött a könyvtárba. Megszállott volt, nem lehetett vele értelmesen beszélni. Minthogy én voltam a gyarapítás felelőse, a beszerzésekre minden hétfő reggel az e célra összehívott értekezleten javaslatot kellett tennem. A viták Vértes értetlensége miatt állandósultak és elmergesedtek, a kialakult ellentétek egyre erősödtek. Hiába javasoltam bármit, Vértes azt nem akarta megrendelni, és mindig alulmaradtam vele szemben, mert hatalmi szóval eldöntötte a vitát. A végén jöttem rá, hogy az ellenkezőjét kell mondani, mint amit gondolok, hiszen ő úgyis mindig mást akar és ellent mond. Szörnyű nehéz volt vele dolgozni.

Milyen jelentős eseményre emlékszik ott-tartózkodása idejéből?

L. Gy.: Nem emlékszem különösebb eseményekre. A fasiszta anyagok összeszedése, elszállítása elég félelmetes benyomást keltett. Tudom, hogy az egyik raktárkezelő – s ez egyáltalán nem volt veszélytelen – Trockij-köteteket dugott el a raktárban a Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZEB) emberei elől. Ezek ma sincsenek a katalógusban, mi lett a sorsuk, nem tudom.

Gy. P.: Megrázó élmény volt a nyilas hatalomátvétel (1944. október 15.) utáni időszak. Fogadalmat kellett tennünk. Úgy emlékszem, a könyvtár tovább műkö-

dött, sőt 1944 végén és 1945 elején sem zárt be az intézmény, bár a zűrös körülmények miatt forgalom nemigen volt. 1945 tavaszán hosszabb ideig betegeskedtem (erre az időszakra és a háborús károokra sem tudok visszaemlékezni), de nyáron már konszolidálódott a helyzet.

T. T.: A háború végén a Parlamentet 260 bombatalálat érte, a Fő utcai robbanásakor (1945 januárjában), szinte minden ablak betört. A könyvtárban is foglalkoztunk egy darabig a háborús károk helyreállításával.

A fasiszta anyagok összegyűjtése és elszállítása nagy esemény volt a könyvtárban. A II. világháború alatt, 1945. január 20-án Moszkvában megkötött fegyverszüneti egyezmény végrehajtásaként egy hónappal később kiadtak egy miniszterelnöki rendeletet, hogy a fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus anyagokat minden könyvtárból össze kell szedni, és az OSZK-ba szállítani. Ott egy példányt megőriznek a tudományos kutatás számára, a többit megsemmisítik. A Parlamenti Könyvtár is meg akarta tartani ezt a dokumentumgyűjteményt, a könyvekből és újságokból álló sorozatokat (amelyeket a törvény végrehajtásaként a Faust-bizottság állított össze). A szovjet vezetésű SZEB képviselőjében Szergejszovjev alevredes 24 ÁVH-s nyomozóval kiválogatta a fasiszta vonatkozású egységeket az állományból. Ezekből menet közben is – minden jegyzék nélkül – elvittek könyveket, amiket bizony később sem hoztak vissza.

Varga Béla házelnök, illetve Rákosi Mátyás Szviridov altábornagnál tett közbenjárására ígéretet kaptunk, hogy ebből a sorozatból egy példány az Országgyűlési Könyvtár állományában maradhat. Beljanov vezérére utasítására a kiválogatott anyagokat – további intézkedésig – külön tároltuk. Már úgy látszott, megtartják az ígéretet, és nem viszik el a fasisztának minősített dokumentumokat, amikor a SZEB megszűnésének a napján, 1947. szeptember 15-én (ezt a párizsi békeszerződés mondta ki), jött két teherautó kb. 20–30 tagú szovjet katonai kísérettel, és felrakták a könyvtári és tudományos kutatási, valamint a fő gyűjtőkori szempontból igen értékes politikai és történelmi forrásértékű gyűjteményt. Én kísértem – fent kapaszkodva az egyik teherautón – a szállítmányt a Nemzeti Múzeumba, Tolnai Gábor főigazgatóhoz. Először a Pollack Mihály téri Esterházy-palota pincéjébe dobálták a rakományt, majd később a szomszédban levő Festetics-palotában rendezték és válogatták át. Csak az maradt az Országgyűlési Könyvtárban,

amit előzetesen, nem kis veszélyt vállalva, elrejtettünk (pl. Hitler első kiadását).

1948-ban az MKP és az SZDP fúziójakor én is MDP-tag lettem. Nem sokkal később két évre el akartak küldeni pártiskolára, Debrecenbe, amit én visszautasítottam. Ezt követően egy hosszú pártgyűlésen Fazekas Erzsébet (ő volt Gerő Ernő felesége) javaslatára kizártak a pártból. Nemsokára Nagy Imre, aki akkor az Országgyűlés és a Könyvtári bizottság elnöki tisztségét is betöltötte, magához hívott, és megnyugtatót: nem tartanak ellenségnek, dolgozzam tovább nyugodtan.

1949. november 30-án szemtanúja voltam annak az elképesztő esetnek, amikor a könyvtárnak majdnem az egész személyi állományát elbocsátották. Beóthy Ottóval és Karay Mariannal csak hárman maradtunk. Lukács Gyulának, akiről az terjedt el, hogy az apja (hosszú ideig elnöki osztályfőnökként a Képviselőház Elnöki Hivatalát vezette) kinézte fia számára a könyvtár főigazgatói posztját, valamint Györe Pálnak – hiába voltak gyakorlott, jó munkaezők – szintén ekkor kellett elmenniük. Az elvonuló munkatársak részben irigykedve, egyesek izzó gyűlölettel néztek ránk, pedig mi ugyanúgy nem tehattunk semmiről, mint ők. Ez a fajta káderpolitika egyébként a könyvtár számára a szakmai csődöt jelentette, hiszen a régi, jó képességű és bevált munkatársakat nem lehetett máról hónapra pótolni. Az akkor elkövetett hibák, valószínűleg még nagyon sokáig hatottak a könyvtárban, talán még ma sem derült fény mindegyikre. Az új munkatársak sem voltak megfelelően képzettek, egyedül – úgy emlékszem – Balázs Sándornak volt meg a végzettsége, többen már jártak, vagy később iratkoztak be egyetemre, főiskolára, emiatt a hiányzás jelentős mértékű volt. A könyvtár tartalmilag elszűkült, a munkát sok hiba, hiányosság jellemezte: sokasodtak a rossz címléírások, a helytelen szakozások s a könyvek téves elhelyezései. A jó szakemberek leváltása, elküldése teljesen értelmetlennek bizonyult, és megbosszulta magát.

Nagyon nagy munkát és jelentős eseményt jelentett az Országgyűlési Könyvtár életében, 1950–1951-ben a nyilvánossá válás előkészítése. Megváltoztak a szervezeti körülmények, megszűnt a Könyvtári bizottság, a könyvtárt előbb az Elnöki Tanács titkársága, majd 1952-ben a Népművelési Minisztérium fennhatósága alá osztották be. A hírt vegyes érzelmekkel fogadtuk, a változásokkal a könyvtár sokat veszített ütőképességéből. Az előkészületek alatt szerveztük meg az új katalógusokat, költöztünk át a Ház másik területére, új raktározási rendszert vezetünk be, alakultak ki az

új olvasótermek és a dolgozók új munkahelyei, miközben újabb emberek jöttek és mentek. Ezzel párhuzamosan az intézmény közművelődési funkciója kapott elsőbbséget, egyre több olvasót fogadtunk. A külsőségek jóval nagyobb szerepet játszottak, a kor is megkövetelte, hogy látszateredményeket produkáljunk: sok kiállítást rendeztünk (Sztálin és Rákosi születésnapja, alkotmány ünnepe, koreai háború, békeharc stb.), felajánlásokat tettünk, vidéki könyvtárakat patronáltunk, mindenféle műsorokat készítettünk, rengeteg értekezletet tartottunk.

B. S.: Nem emlékszem jelentős eseményekre.

L. É.: Részben a belső költözködésekre és a nyilvánossá válást előkészítő eseményekre, a sok kiállítás megszervezésére, a politikai röpgyűlésekre, a koreai háborús válság minden napi megvitatására emlékszem.

Hogyan került el a könyvtárból?

L. Gy.: Amikor Trócsányi György főigazgatót 1949 tavaszán elküldték, ő búcsúzáskor megjósolta, hogy mi sem sokáig fogunk maradni. Igaza lett. Még ugyanazon év november végén kaptunk értesítést az Országgyűlés Elnöki Hivatalának vezetőjétől, Benk Vilmostól. Nagyszerű kollégámmal, Györe Pállal együtt kerültünk az utcára, de szinte valamennyi munkatársunkat, még a raktári dolgozókat is elbocsátották. Talán Beóthy Ottó igazgatón és Tombor Tiboron kívül akkor senki sem úszta meg (ők később következtek), mindannyian megbízhatatlanok lettünk. Engem – mivel már volt tízéves közalkalmazotti jogviszonyom – 33 éves koromban nyugdíjaztak, illetményfolyósítás nélkül. December 1-jétől be sem mehettünk a munkahelyünkre, felmentettek a munkavégzés alól. Azt is közölték, hogy könyvtárban többé nem dolgozhatom.

Gy. P.: Nem szívesen emlékszem vissza, mert a politikai keserűség növeli az emlékek elszíneződését. 1949. november 30-ig dolgoztam a könyvtárban. Nem voltam párttag (belépésre nem is buzdítottak), csak egyszerűen ROPA (rohadt polgári alkalmazott). November végén kaptam egy papírt, ebben értesítettek, hogy a könyvtár átszervezése miatt munkaköröm megszűnik. A fizetést még 3 hónapig kaptam, de december 1-jétől már nem dolgozhattam. Az elbocsátás hidegzuhanyként ért, és nagyon elkésérített, hiszen a

könyvtárban addig jól éreztem magamat. Valójában konkrét indok nélkül küldtek el, és ígéretük ellenére elhelyezkedni sem segítettek.

T. T.: Amikor az 1949. évi nagy váltás során szinte mindenki távozott, engem azért hagytak meg, hogy tanítsam be az újonnan érkező munkatársakat. Én a második hullámban kerültem sorra Balázs Sándorral, Lakatos Évával emlékezetes körülmények között. 1952 végén nagy öröm ért, hiszen karácsony előtt én lettem az Országgyűlési Könyvtár és az Elnöki Tanács legjobb dolgozója. 1900.- Ft. jutalmat kaptam, ami akkor igen nagy pénznek számított. December 31-én még 217 katalóguscédulát fél 9-től negyed 12-ig elhelyeztem a kartotékszekrények fiókaiban, amikor Szabó Piroska, az Elnöki Tanács titkára közölte, hogy nekem innen el kell mennem, mert kizárt párttag elsőfokú védeltségű épületben nem maradhat (Rákosi szobája pont az enyém felett helyezkedett el). Fél 12-től fél 5-ig rendeztettem a holmimat, átadtam a feladataimat, a különböző anyagokat, mindennel elszámoltam. Így ér véget az az izgalmas, sokszínű hét esztendő, amit a könyvtárban töltöttem. Vértes György igazgató megmenthetett volna, ha akar, de a féléves közös munkánk során kapcsolatunk egyre romlott, a beszerzendő könyvek véleményezésében az ellentétek – mint már említettem – fokozódtak közöttünk, ő képtelen volt pozitívan együttműködni. Alapvetően azonban mégis politikai okokból kellett távozzom.

B. S.: A könyvtárból való kényszerű távozásom körülményeire, megdöbbentő jellegük és további sorsomra kiható következményeik miatt pontosan emlékszem. 1952 végén, Szabó Piroska, az Elnöki Tanács titkára magához kéretett, és azt kérdezte, tudom-e, hogy Rákosi elvtárs hamarosan beköltözik a Parlamentbe. Igenlő válaszomra jött az elképesztő folytatás: akkor azt is tudnom kell, hogy egy fedél alatt én nem dolgozhatom együtt Rákosi elvtárral. Bár semmi probléma a személyemmel kapcsolatban nem merült fel, és meg vannak velem elégedve, mégis el kell mennem, segítenek elhelyezkedni. Elbocsátásomban feltehetőleg az is szerepet játszott, hogy a Nemzeti Parasztpártból (amelynek felszámolásáig tagja voltam) történt kilépésem után nem léptem be a kommunista pártba, s ezért politikailag megbízhatatlanná váltam. Természetesen el voltam kissé keseredve, de a most már közismert félelmetes politikai körülmények között örülnöm kellett, hogy akkor ennyivel megúsztam.

L. É.: 1952 decemberében a vizsgaidőszak alatt (már említettem, hogy könyvtárszakra jártam a Pedagógiai Főiskolára) évi rendes szabadságomból vettem ki pár napot. Év végén az OSZK-ból megkeresett egy nő, és azt mondta, menjek oda, hozzájuk dolgozni, mert szükségük van káderekre (MDP-tag voltam). Csodálkozva válaszoltam, hogy jól érzem magam az Országgyűlési Könyvtárban, nem megyek. Még azon a napon hívták Tombor Tibort és Balázs Sándort is, velem együtt, és közölték, hogy csomagoljunk, másnap már ne menjünk be dolgozni. Vértes jelezte nekem, nem tart igényt a munkámra, az OSZK ügyis átvész. Elkeseredetten távoztam.

Kérem, szóljon röviden további pályájáról.

L. Gy.: A kirúgás után valóban soha többé nem dolgoztam könyvtárban. Szerencsére természettudományi végzettségem is volt, így fizikusként el tudtam helyezkedni: 1950-től az Optikai és Fimommechanikai Kutató Laboratóriumban, 1953-tól az Országos Mérésügyi Intézetben, 1957-től az Egyesült Izzóban, 1963-tól a Méréstechnikai Központi Kutató Laboratóriumban és végül 1971-től 1987 végéig a Magyar Optikai Művekben, ahol 1988-tól, nyugdíjasként még évekig dolgoztam.

Gy. P.: Humán területen nem találtam munkát. A sok keresgélés után végül – még 1950-ben – a volt munkatárs és barát, Lukács Gyula segített rajtam. Ő egy kutatóintézetbe került (az 1949-ben alapított Optikai és Finommechanikai Kutató Laboratóriumba), ott lettem dokumentátor, szakkönyvtáros. 1958-ban áthelyeztek a KGM dokumentációs részlegébe. Ebből lett a KGM Műszaki Tudományos Intézete, amely hálózati alközpontként is funkcionált. Itt később vezetőként, információs főosztályvezetőként is tevékenykedtem. 1980-ban mentem nyugdíjba, s utána még szaktanácsadói munkakört töltöttem be.

T. T.: Áthelyezéssel mentem a Műszaki Könyvtárba, annak ellenére, hogy Szabó Piroska és Nemes Dezső is támogatták: az Országos Széchényi Könyvtár égisze alatt létrehozott KMK-előd intézményben a tudományos könyvtárakat én felügyeljem. Társadalomtudományi szakismeretekkel, humán műveltséggel megverve lettem az OMK olvasószolgálatának a vezetője, ahol napi 800 olvasó műszaki érdeklődését kellett kielégíteni. Majd egyre nagyobb szerepet kapott munkámban a könyvtárépítés elméleti és gyakorlati kérdésköre. 1960 körül az OMK-ból az OSZK-ba

helyeztek át, és megbíztak a nemzeti könyvtár tervezési programjának elkészítésével a Budavári Palota átalakításával összefüggésben. Könyvtárépítészeti tevékenységemről részletesen beszéltem a *Könyvtáros* című folyóirat 1980. 1. számában megjelent, velem készített interjúban, ezt bárki elolvashatja. 1969-ben mentem nyugdíjba, de könyvtártervezési, -építési kérdésekkel továbbra is foglalkoztam.

B. S.: Szabó Piroskáké valóban segítettek munkahelyet keresni, s áthelyezéssel kerültem a Technológiai Könyvtárba (ma – az 1990-es évek közepén: J. K. – OMIKK), ahol nyugdíjba vonulásomig a ranglétra számos fokát megjárva, hosszú ideig igazgatóhelyettesként dolgoztam, s ahol nyugdíjasként ma is foglalkoztatnak.

L. É.: 1953 januárjában kerültem a nemzeti könyvtárba és ma, kis kitérével, nyugdíjasként is itt dolgozom. 1969-ig szerzeményezőként alkalmaztak az OSZK Hírlaposztályán, amíg az osztály meg nem szűnt. Ekkor a Szabó Ervin Központi Könyvtárba mentem át, és a Folyóirattár vezetőjeként tevékenykedtem közel három évig. 1971-től 1974-ig újra az OSZK következik, de a Mikrofilmtárban, majd 1983-ig a Feldolgozó osztályon belül az időszaki kiadványok feldolgozását, címleírását, rekatalógizálását végeztem. Ekkor az Olvasószolgálatra kerültem, de ismét a hírlapokkal és egyéb periodikákkal foglalkoztam 1990-ig, amikor az Olvasószolgálati osztály vezetője lettem. Ezt a funkciót nyugdíjba vonulásomig, 1992-ig láttam el.

Ennyi év távlatából hogyan emlékszik a régi intézményre, figyelemmel kísérte-e az Országgyűlési Könyvtár sorsát, munkatársaival tartott-e kapcsolatot?

L. Gy.: Szerettem a könyvtárban dolgozni, de egy ilyen jellegű távozás után természetesen az új, ismeretlen munkatársakkal már nem volt kapcsolatom. Egyedül Györe Pállal tartottam a barátságot, akinek 1950-ben segítettem elhelyezkedni, s egy ideig ugyanabban az intézményben dolgoztunk.

Gy. P.: A könyvtárban eltöltött időre tulajdonképpen szívesen emlékszem, de a távozással kapcsolatos otromba emlékek ezeket megcsúnyítják. Hosszú ideig ebben a könyvtárban dolgozni nagyon szép volt, az élményszerű munka szellemi arculatom kialakításához – főként Trócsányi hatása révén – nagymértékben

hozzájárult. A könyvtár állománya rendkívül gazdag volt, a folyóirat-raktárakat sok-sok hónapon át tanulmányoztam. Számos folyóiratot illegálisan, rövid időre hazavittem, otthon is bújtam ezeket, s miután a tájékoztatás színvonala már országos szinten egyre szegényesebb lett, ez a tevékenység nagy szellemi élményt jelentett nekem. Az emlékek összességükben tehát inkább pozitívak, érzelmeim mégis vegyesek. Kapcsolatom a könyvtárral és munkatársaival megszakadtak, csak Lukács Gyulával maradt meg a barátság. Trócsányi Györggyel egyszer véletlenül találkoztam: mesélte, hogy fordítási tevékenysége miatt többször járt a könyvtárban, s a szakozásaim időtálló minőségéért még utólag is elismerését fejezte ki. Később jó kapcsolatba kerültem Balázs Sándorral, aki a távozásomat követő napon lett az Országgyűlési Könyvtár dolgozója, s akit három évvel később ugyanolyan csúnyán bocsátottak el onnan, mint engem.

T. T.: Az Országgyűlési Könyvtárban sokszor megfordultam, s több régi munkatársával továbbra is kapcsolatban maradtam, és számos későbbi munkatársat is jól ismerek. Ma is szívesen emlékszem az ott töltött viharos esztendőkre, arra az időszakra, amikor hittünk abban, hogy „holnapra meghódítjuk az egész világot”, és óriási lelkesedéssel, hihetetlen lendülettel sok-sok munkát végeztünk.

B. S.: Az Országgyűlési Könyvtárra, az események ellenére, örömmel emlékezem vissza, mint könyvtárosi pályám fontos és érdekes kezdeti szakaszára. Kapcsolatom az intézménnyel – feleségem révén, aki jelenleg is ott dolgozik – teljesen nem szakadt meg.

L. É.: Most is szívesen emlékszem vissza arra a néhány évre, amit a Parlamenti Könyvtárban töltöttem, bár a könyvtárral és a munkatársakkal a kapcsolatok teljesen megszűntek. Ma is gazdag, jó és rendezett könyvtárnak tartom ezt a szép és régi intézményünket.

Az interjúalanyok kérdésekhez csoportosított válaszait – amelyek maguk helyett beszélnek – bárki összehasonlíthatja a másikéval, és összevetheti az interjúk előtti rövid háttéranyaggal¹. Ezek során az alábbiakat vehetjük észre, illetve a következő főbb megállapításokat tehetjük:

– Elődeink, könyvtáros kollégáink az Országgyűlési Könyvtár történetének egy nagyon bonyolult,

összetett, sok változást eredményező időszakáról mondtak általános vagy nagyon konkrét véleményeket, és szolgáltattak hozzá igen fontos adalékokat.

- Az 1939-től 1953-ig tartó csaknem másfél évtized visszaemlékezés formájában történt áttekintése bepillantást enged a Horthy-korszak II. világháború előtti és alatti, a demokratikus átmenet koalíciós időszakának kialakulása, fejlődése, bukása idejét jellemző és az azt követő diktatórikus magyar könyvtárügyi viszonyokba egy jelentős társadalomtudományi szakkönyvtár (a Parlamenti Könyvtár) konkrét példája alapján.
- A kérdésekre adott válaszok sokszor teljesen egybehangzóak, egymást kiegészítők, néha ellentmondásosak attól függően, hogy régi kollégáink négy-öt évtized távlatából, ami rendkívül nehéz, mennyire tudtak emlékezni, akkortájt milyen tájékozottak voltak, hosszabb vagy rövidebb időt töltöttek-e el egykori munkahelyükön, illetve egy-egy esemény akkor, és azóta milyen intenzíven hatott egykori és további életükre, pályájukra, érzelmeikre.
- A visszaemlékezések hű képet adnak a mindenkori politikai élettől szoros kapcsolatban álló könyvtár működéséről, e kulturális intézménynek fejlődését is sokszor meghatározó, de legalábbis mindig jelentősen befolyásoló e m b e r i tényező szerepéről, az egyéni sorsok alakításába beavatkozó politika kisebb és nagyobb összefüggéseiről.
- A néha ködös, pontatlan, szépítő vagy túlzó emlékek felidézése² számunkra nemcsak azért fontos,

mert nem elhanyagolható a forrás-kiegészítő és -pótló funkciójuk, hanem azért is, mert az emberi szubjektumokon, érzésvilágon, egyéni átéléseken át látatja velünk a kor könyvtári-könyvtárosi vonatkozásait, hivatásunk érdekes és bonyolult összetevőit, kötelező társadalmi kicsengéseit, a szakmai véletlenek olykor súlyos következményeit. Mindezt tanulságosan, komolyan és néha – a helyzetből adódóan – humorosan.

Az öt könyvtáros sorsa, pályája nemcsak öt ember egyéni és szakmai életét, valamint az őket kapocsként összekötő egyetlen közgyűjtemény (a továbbiakban is kiemelkedő kulturális intézmények közé tartozó Országgyűlési Könyvtár) tevékenységét jellemzi, hanem a velük kapcsolatban álló más könyvtárosokét és több nagy könyvtárét egyaránt. Ily módon kapunk pozitívumaival és negatívumaival együtt rövid, de értékes, sőt – bízom benne, hogy a mai könyvtáros nemzedék számára ugyancsak – érdekes művelődéstörténeti áttekintést a magyar könyvtári kultúrának egy időbeli és térbeli szakaszáról. A múltnak arról a szövevényes hálójáról, amely jelenünket és jövőnket is sokáig elkíséri.

Jegyzetek

1. Valamint az Országgyűlési Könyvtárról akkoriban megjelent összefoglaló kötet (lásd JÓNÁS Károly–VEREDY Katalin: Az Országgyűlési Könyvtár története 1870–1995. Bp. Magyar Országgyűlés, 1995. 492 p.) megfelelő fejezeteivel.
2. Az interjúk 1994 őszén készültek.

A CORVINA KÖNYVTÁR budai műhelye – kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban

Az OSZK nagyszabású kiállításán a hazánkban őrzött corvinák és díszkódexek mellett a világ távoli pontjairól (New Yorkból, Párizsból, Rómából, Torinóból és Bécsből) kölcsönkapott corvinák is láthatók. A 2019. február 9-ig látogatható kétnyelvű kiállítás Hunyadi Mátyás könyvtárának eddig kevésbé ismert oldalát kívánja bemutatni. A kiállítási kalauz *A Corvina könyvtár budai műhelye* címmel a kiállítás anyagát adja közre kísérőtanulmányokkal és részletes tárgyleírásokkal.

(Forrás: OSZK honlap, 2018. november 6.)